

MEMO

Referte : Ir. H.G. van der Aa
Project : Uitbreiding en verbetering Camping Waddenzee
Opdrachtgever : Camping Waddenzee
Datum : 30 januari 2018
Aan : Dhr. A. van der Veen
Betreft : Scenario's m.b.t. kleine marterachtigen

Aanleiding

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Noord-Holland Noord vraagt in zijn advies van 14 december 2017 ten aanzien van het thema soortbescherming twee aanvullingen op de onderbouwing bij het bestemmingsplan:

- Een ecologische quickscan voor het hele plangebied; het bestemmingsplan maakt het immers mogelijk om het bestaande recreatieterrein herin te richten, hetgeen in theorie gevolgen kan hebben voor beschermde soorten. In de eerdere quickscan uit 2016 is alleen aandacht besteed aan het uitbreidingsgebied;
- Nader onderzoek naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen in het uitbreidingsgebied; in de provincie Noord-Holland geldt immers geen algemene vrijstelling voor deze beschermde soorten.

In deze memo wordt toegelicht wat de consequenties zijn qua tijd en budget indien geheel tegemoet wordt gekomen aan genoemde eisen van de RUD. Tevens worden enkele scenario's beschreven om deze kwestie meer pragmatisch op te lossen.

Uitbreiding quickscan

Deze activiteit is beperkt van omvang; voor € 750 ex btw kan binnen twee weken een aangevulde quickscan worden opgeleverd. Daaruit komt vrijwel zeker dat de herinrichting van het bestaande recreatieterrein niet zal leiden tot strijdigheid met de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde gebieden of soorten. De toelichting bij het bestemmingsplan is op dit punt vervolgens in enkele regels aangevuld.

Veldonderzoek kleine marterachtigen

Dergelijk onderzoek is relatief nieuw; de provincie Noord-Brabant, de enige andere provincie zonder vrijstelling voor kleine marterachtigen, heeft recent (oktober 2017) een handreiking uitgebracht met daarin onder meer informatie inzake onderzoeksprotocollen. Ambtenaren van de provincie Noord-Holland en de RUD Noord-Holland Noord maakten deel uit van de klankbordgroep en begeleidingsgroep. Aangenomen wordt daarom dat deze handreiking ook voor de provincie Noord-Holland geldt.

Methode

Om de drie soorten kleine marters vast te stellen worden doorgaans verschillende methoden gebruikt, met name cameravallen en sporenbuizen. Bij meerdere soorten marterachtigen is de inzet van beiden noodzakelijk. De apparatuur wordt ingezet in de meest kansrijke landschapselementen (bijvoorbeeld houtwallen, slootkanten etc). De trefkans van deze maatregelen is echter gering en cameravallen werken alleen bij bunzings. Bij sporenbuizen kan verwarring met andere soorten optreden, zelfs met niet-marterachtigen.

Andere onderzoeksmethoden betreffen marterbozen en nestkasten, al dan niet in combinatie met de vorige twee methoden (zie ook figuur 1). De handreiking geeft voor alle methoden aan dat de trefkans nog ter discussie staat. Deze methoden zijn nog volop in ontwikkeling en de verwachting is dat de doeltreffendheid de komende jaren zal toenemen.

Figuur 1 Mogelijke onderzoeksmethoden

De minimaal vereiste inzet van het aantal inventarisatiematerialen verschilt per methode en is afhankelijk van de grootte van het terrein. Gezien de oppervlakte van de uitbreidingslocatie (ca 1,2 ha) moeten volgens deze handreiking minimaal één cameraval, één marterbox, één nestkast en 6 sporenbuizen worden geplaatst.

Wanneer onderzoek wordt verricht in de periode waarop de dieren het meest actief zijn, te weten van maart tot en met augustus, worden de eenheden minimaal zes weken in het gebied geplaatst. Buiten de actieve periode, met minder trefkans, worden de eenheden verdubbeld en minimaal twaalf weken geplaatst.

Al met al zijn de voorgeschreven methoden bewerkelijk (duur) en weinig trefzeker.

Ontheffing en maatregelen

Indien uit het onderzoek blijkt dat een van de drie soorten (bunzing, hermelijn, wezel) in het plangebied aanwezig is, dan dient ontheffing te worden aangevraagd indien de beoogde herinrichting leidt tot aantasting van de dieren dan wel (het functioneren van) hun vaste rust en verblijfplaatsen. Voor het verkrijgen van zo'n ontheffing dienen dan mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen.

De handreiking geeft de volgende maatregelen:

Werken buiten de kwetsbare periode: Kleine marters zijn het meest kwetsbaar in de periode 15 maart tot 1 september. Bij mogelijke aanwezigheid van kleine marters mogen in deze periode geen versturende activiteiten worden uitgevoerd aan rustplaatsen en nabijgelegen leefgebied.

Faseren in ruimte en tijd: Dat betekent dat niet het gehele terrein ineens aangepakt wordt, maar de werkzaamheden in fasen worden uitgevoerd. Zo blijft er altijd een (beperkt) deel geschikt leefgebied beschikbaar.

Verbeteren habitat in bestaand of nieuw leefgebied; bijvoorbeeld door de aanplant van heggen en houtwallen of de aanleg van groene oevers op basis van een ecologisch inrichtings- en beheerplan. Het verbeteren van habitat dient te worden uitgevoerd en afgerond alvorens gestart wordt met de activiteiten en dient duurzaam in stand te worden gehouden.

Door tijdig en voldoende effectieve maatregelen te nemen, kan wellicht worden voorkomen dat een verbod overtreden wordt, aldus de handreiking. Bijvoorbeeld doordat de ecologische functionaliteit van verschillende onderdelen van het territorium te allen tijde wordt behouden. Een ontheffing is dan niet nodig.

Mogelijke scenario's

Om te voorkomen dat ten aanzien van de kleine marterachtigen strijdigheid met de Wet natuurbescherming kan optreden (in essentie het verzoek van de RUD) zijn verschillende scenario's denkbaar:

1. Veldonderzoek + eventueel ontheffing aanvragen
2. Ontheffing aanvragen zonder veldonderzoek
3. Voorkomen dat strijdigheid met de Wet natuurbescherming optreedt

Deze scenario's worden hieronder uitgewerkt.

Veldonderzoek + eventueel ontheffing aanvragen

Het hiervoor beschreven veldonderzoek vergt € p.m. ex btw en heeft in de periode maart tot en met augustus een doorlooptijd van minimaal zes weken. De kans dat daadwerkelijk kleine marterachtigen worden aangetroffen is op deze locatie zeer klein. Daarmee is een ontheffingenprocedure met bijbehorende maatregelen niet meer noodzakelijk. De uitkomsten van het veldonderzoek zijn naar verwachting drie jaar geldig (er is nog geen jurisprudentie m.b.t. dergelijk onderzoek). Indien geen kleine marterachtigen worden aangetroffen kent dit scenario geen procedurele risico's.

Ontheffing aanvragen zonder veldonderzoek

Door er op voorhand van uit te gaan dat alle drie kleine marterachtigen aanwezig zijn kan vervolgens ontheffing worden aangevraagd, in combinatie met de hiervoor genoemde maatregelen. Onduidelijk is of het bevoegd gezag hiermee akkoord zal gaan, aangezien hiermee een precedent wordt gecreëerd. Inhoudelijk is een dergelijke werkwijze echter goed verdedigbaar, temeer daar door de maatregelen daadwerkelijk nieuwe ruimtelijke kwaliteit wordt toegevoegd, bijvoorbeeld in de vorm van een duurzame doorgaande groenstructuur. Een eventueel verleende ontheffing is echter wel een besluit waartegen bezwaar kan worden gemaakt, bijvoorbeeld met het argument dat geen veldonderzoek is gedaan. In het ergste geval kan hierdoor veel procedurele vertraging worden opgelopen.

Voorkomen dat strijdigheid met de Wet natuurbescherming optreedt

Indien de bestaande groenstructuren in het gebied gehandhaafd blijven en lokaal worden verbreed of verlengd met inheemse struwelen, en in het nieuwe bestemmingsplan behoud en uitbreiding van de bestaande groenstructuur vervolgens ook planologisch worden geborgd op de plankaart en in de voorschriften, dan kan worden betoogd dat het bestemmingsplan voor de kleine marterachtigen leidt tot een verbetering ten opzichte van de huidige situatie / het vigerende plan. In onderstaande figuur is een indicatief voorstel voor een dergelijke nieuwe groenstructuur weergegeven. Een dergelijke groenstructuur zal zeker ook bijdragen aan de belevingswaarde van het recreatieterrein en eventuele bezwaren ten aanzien van de landschappelijke inpassing op voorhand voorkomen (een win-winsituatie dus).

Het nieuwe bestemmingsplan is in ecologisch opzicht ook gunstiger dan het vigerende plan, aangezien daarin voor het uitbreidingsgebied een parkeeraanduiding is opgenomen. Dit alles kan nadrukkelijker worden verwoord in de plantoelichting.

Figuur 2 Voorstel behoud en versterking groenstructuur

Bij een bovenstaand scenario kan dus kwalitatief worden beargumenteerd dat nader veldonderzoek en een ontheffing voor kleine marterachtigen niet meer noodzakelijk is. De provinciale handreiking

biedt hiervoor immers een duidelijk aanknopingspunt. Op basis van een nader uitgewerkt groen inrichtings- en beheersplan dient vervolgens het bevoegd gezag (RUD namens provincie) overtuigd te worden van de meerwaarde van een dergelijke pragmatische aanpak.

Conclusies en advies

Een ecologische quickscan voor het gehele terrein is qua tijd en geld een geringe extra inspanning; wij adviseren om op dit punt aan de eis van de RUD te voldoen.

Een nader veldonderzoek naar kleine marterachtigen in het uitbreidingsgebied is bewerkelijk en duur maar kan bij een negatieve uitkomst (geen marterachtigen) het hele knelpunt in één keer opheffen, zonder procedurele risico's. Wij adviseren deze optie serieus te overwegen.

De pragmatische aanpak (een robuuste nieuwe groenstructuur uitwerken en borgen) dient meerdere doelen tegelijkertijd. Indien het bevoegd gezag kan worden overtuigd van deze aanpak is deze optie zeker het overwegen waard. Of een dergelijke optie (ruimtelijk en financieel) passend te maken is met de beoogde herinrichting en uitbreiding van het terrein kunnen wij op dit moment niet beoordelen.

Het op voorhand aanvragen van een ontheffing voor alle kleine marterachtigen, zonder voorafgaand veldonderzoek, achten wij niet verstandig. Het overtuigen van het bevoegd gezag van een dergelijke aanpak zal niet eenvoudig zijn en een eventueel verleende ontheffing kan bovendien een extra aangrijpingspunt vormen voor bezwaarmakers met grote procedurele vertraging tot gevolg.